

AKTUALNE KIBERNETSKE GROŽNJE KAKO KRMARITI MED ZAUP LJIVOSTJO ZAPOSLENIH IN PRETKANOSTJO NAPADALCEV?

dr. Aleš Zupan, CISA, CISSP, C|CISO, CGEIT, CRISC, CSX-P | Svetla zvezda, svetovanje, d.o.o.
David Rozman, MBA, MOS Master, ECDL CTP | B2 IT d.o.o.

26. – 28. september 2022

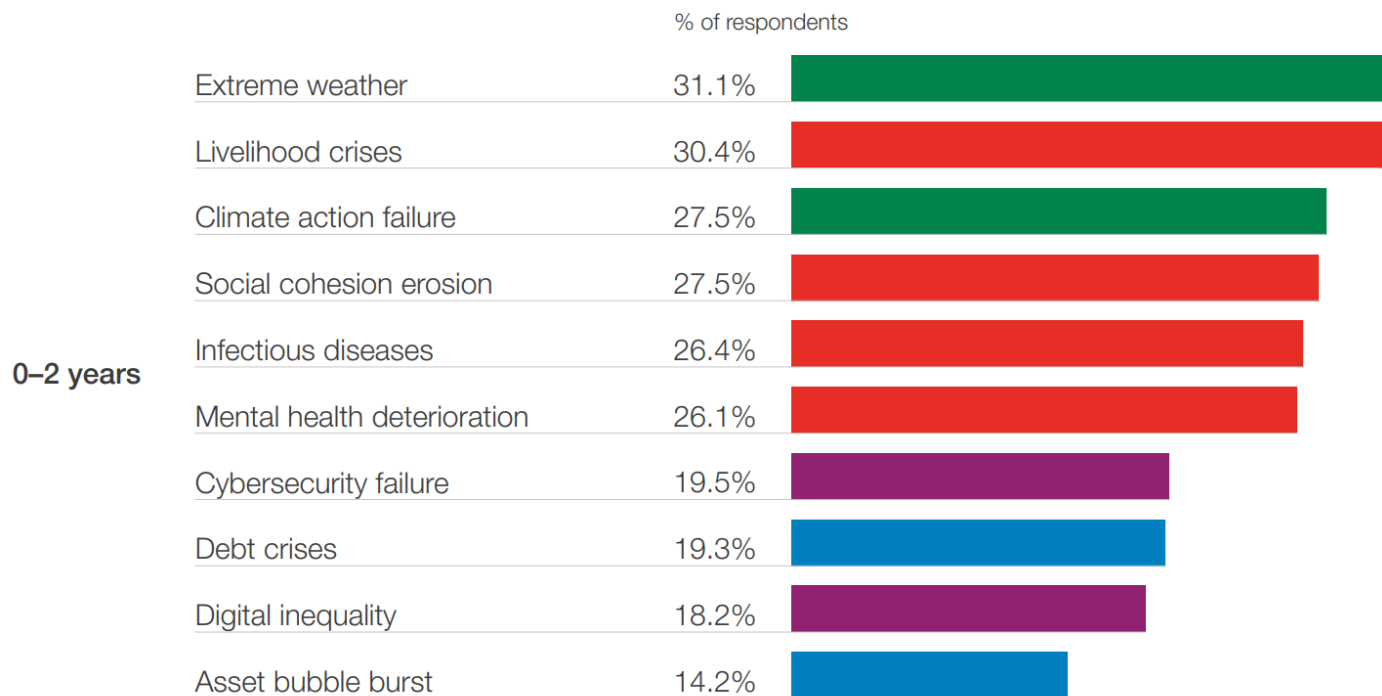
#ntk22

WEF THE GLOBAL RISKS REPORT

Global Risks Horizon

When will risks become a critical threat to the world?

■ Economic ■ Environmental ■ Geopolitical ■ Societal ■ Technological

0-2 years

435%

porast izsiljevalske programske opreme v letu 2020

3 milijonski

primanjkljaj strokovnjakov za kibernetiko varnost

95%

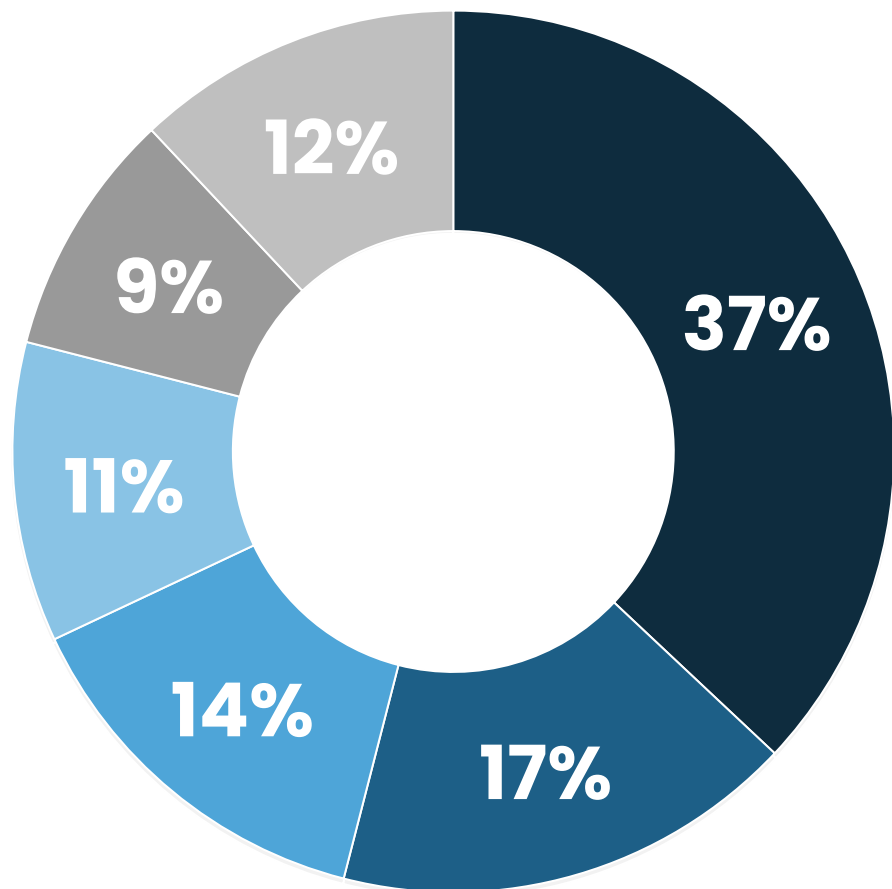
kršitev kibernetike varnosti je posledica človeške napake

World Economic Forum: [The Global Risks Report 2022](#)

KIBERNETSKA NEVARNOST
JE TUKAJ IN ZDAJ

VSTOPNE POTI (2021)

Mandiant special report: [M-TRENDS 2022](#)

- IZKORIŠČANJE RANLJIVOSTI
(»exploits«)
- KOMPROMITIRANJE DOBAVNE VERIGE
(»supply chain compromise«)
- PREJŠNJA KOMPROMITIRANJA
(»prior compromise«)
- PHISHING
- KRAJA POVERILNIC
(»stolen credentials«)
- OSTALO

VEDNO BOLJ PREFINJENI POSKUSI

SMISHING
SMS phishing

SOCIALNI INŽENIRING

VISHING
Glasovni phishing

MFA FATIGUE

ZLORABA TEHNOLOGIJ

ZLORABA OT TEHNOLOGIJE, KI LAHKO VODI DO IZGUBE ČLOVEŠKIH ŽIVLJENJ

STAMFORD, Conn., July 21, 2021

Gartner Predicts By 2025 Cyber Attackers Will Have Weaponized Operational Technology Environments to Successfully Harm or Kill Humans

Gartner: [povezava](#)

ZLORABA OT TEHNOLOGIJE, KI LAHKO VODI DO IZGUBE ČLOVEŠKIH ŽIVLJENJ

Questions and Considerations from Alleged Ukraine Chemical Plant Event

By Joe Slowik 07.16.18

On 11 July 2018, Interfax-Ukraine released a short, somewhat ambiguous, but very concerning press release from the Security Service of Ukraine (SBU) on a thwarted attack on a chlorine production plant. The plant itself appears to produce chlorine for water and wastewater treatment applications. Chlorine is a dangerous chemical, especially in industrial application concentrations, making such an attack extremely alarming.

Before proceeding further, the following statement is necessary: targeting such infrastructure, which could cause immediate harm to personnel onsite or nearby and potential longer-term civilian harm by impacting water treatment capability, represents an indefensible action. Whether applying various permutations of the Laws of War or Just War

NAJŠIBKEJŠI ČLEN? ČLOVEK

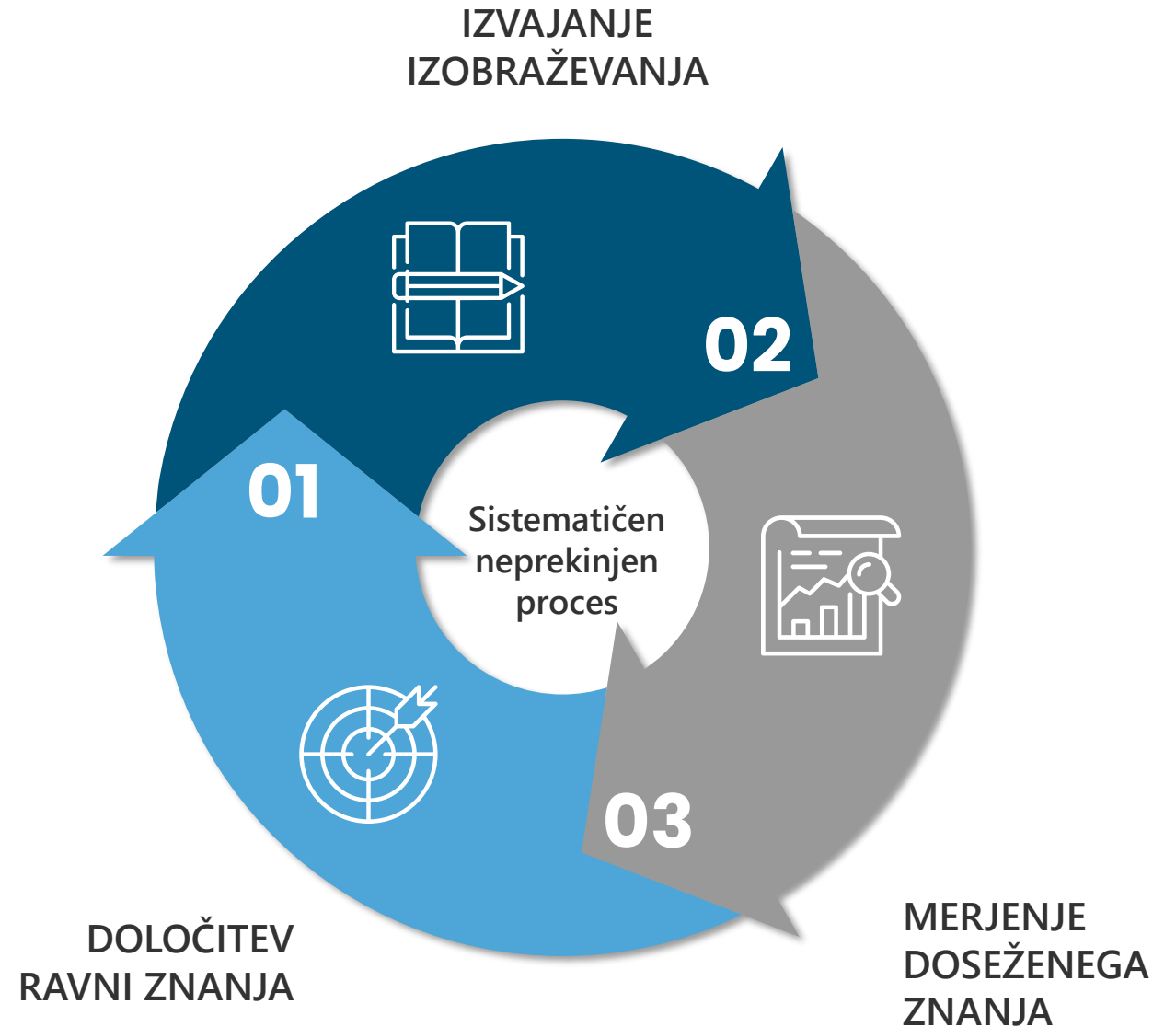
- Dostop do zaupnih podatkov in sistemov.
- Z **neznanjem** ali **malomarnostjo** omogoča uresničitev informacijskih groženj.

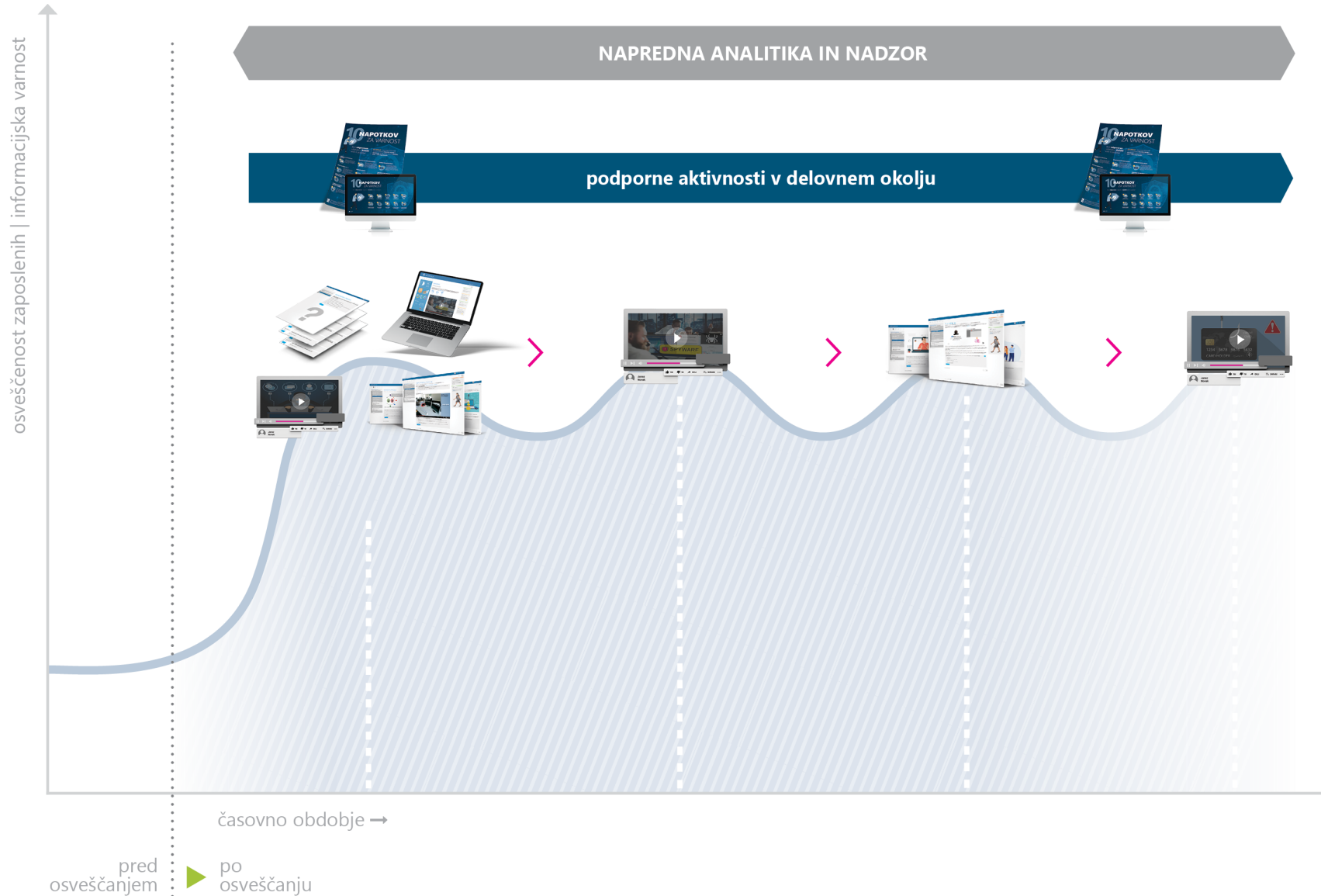

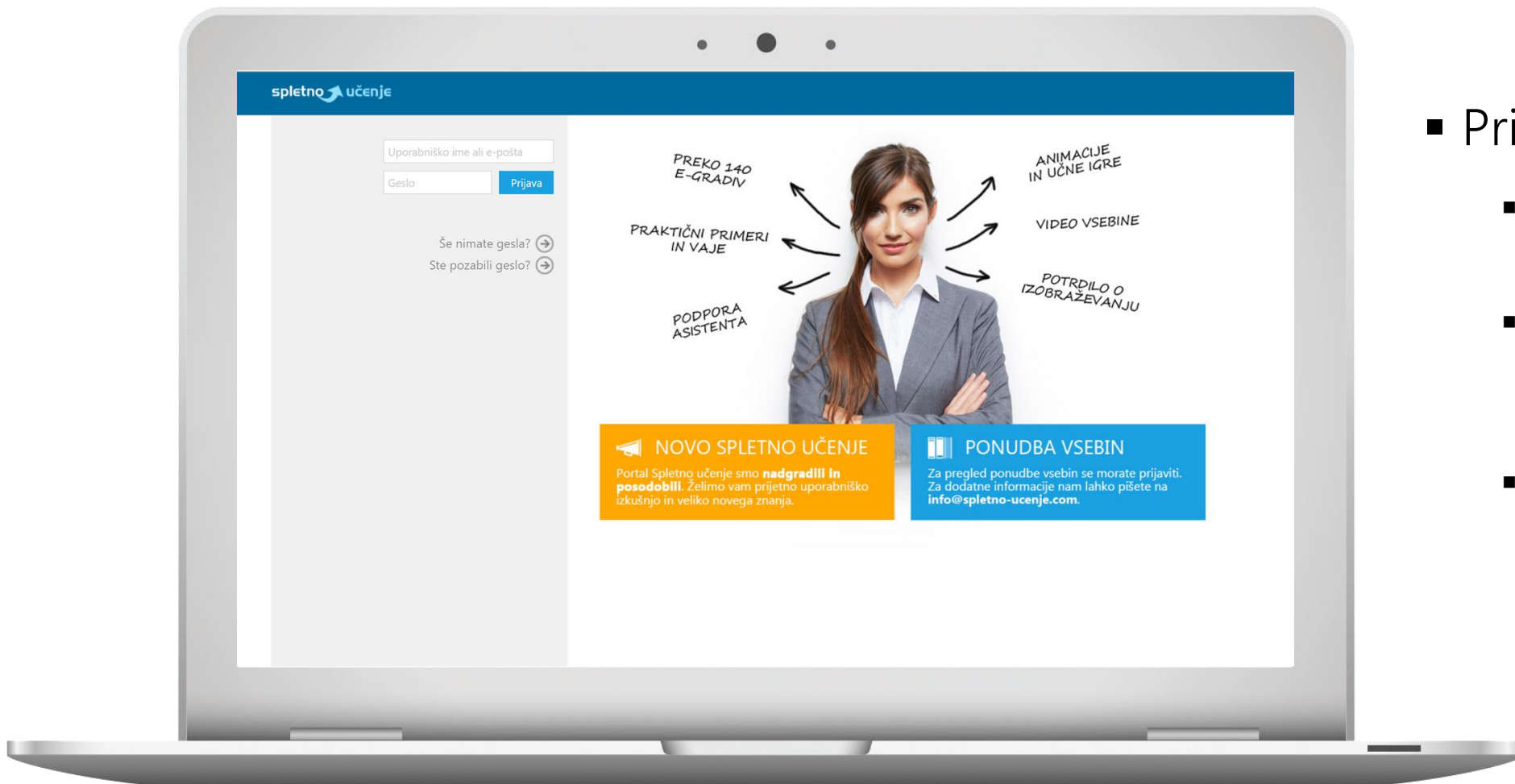
KAJ LAHKO STORIMO?

- Vpeljava preventivnih programov izobraževanja in ozaveščanja:
  - Načrtujemo jih vnaprej.
  - Vključimo vse zaposlene.
  - Upoštevamo različne komunikacijske kanale.
  - Dolgoročno merimo iste kazalnike (PDCA).

SISTEMATSKO OZAVEŠČANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Princip valov:

- Standardni moduli usposabljanja
- Specifične vsebine posamezne organizacije
- Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

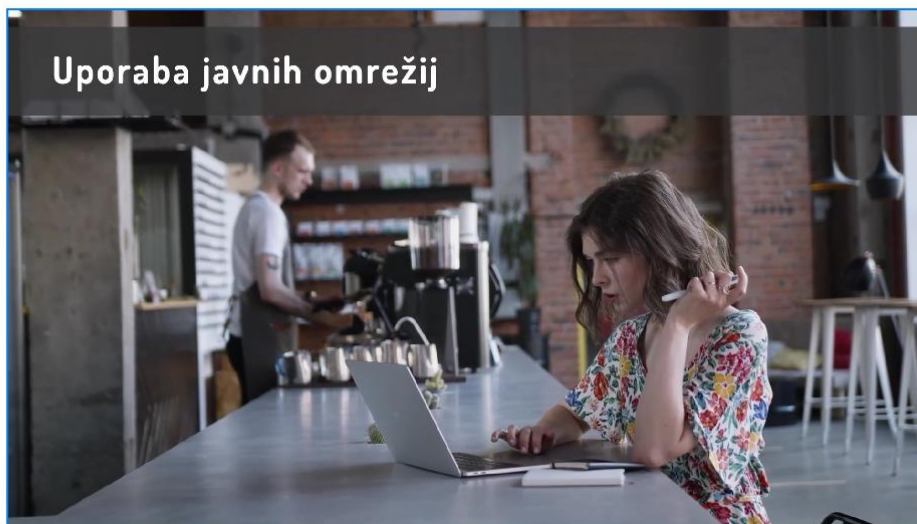

INFORMACIJSKA VARNOST (DODATNO)
NEVARNOSTI DELA OD DOMA (I.
DEL)

	Naslovnica
+	Uporaba lastnih naprav
+	Uporaba službene opreme
+	Fizična varnost naprav in informacij
-	Uporaba javnih omrežij
	Uporaba javnih omrežij - video
	Zaključni test

Poišči v e-gradivu

UPORABA JAVNIH OMREŽIJ - VIDEO

KRATKI VIDEOI

■ Princip valov:

- Standardni moduli usposabljanja
- Lastni moduli strank
- Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

INFORMACIJSKA VARNOST (DODATNO)
NEVARNOSTI DELA OD DOMA (I.
DEL)

-	Naslovnica
+	Uporaba lastnih naprav
-	Uporaba službene opreme
-	Uporaba službene opreme video
+	Fizična varnost naprav in informacij
+	Uporaba javnih omrežij
-	Zaključni test

Poišči v e-gradivu

UPORABA SLUŽBENE OPREME

▶ **Ana želi na služben telefon, na katerem se nahajajo strogo zaupni službeni podatki, namestiti priljubljeno mobilno aplikacijo Facebook.** **NAPREJ**

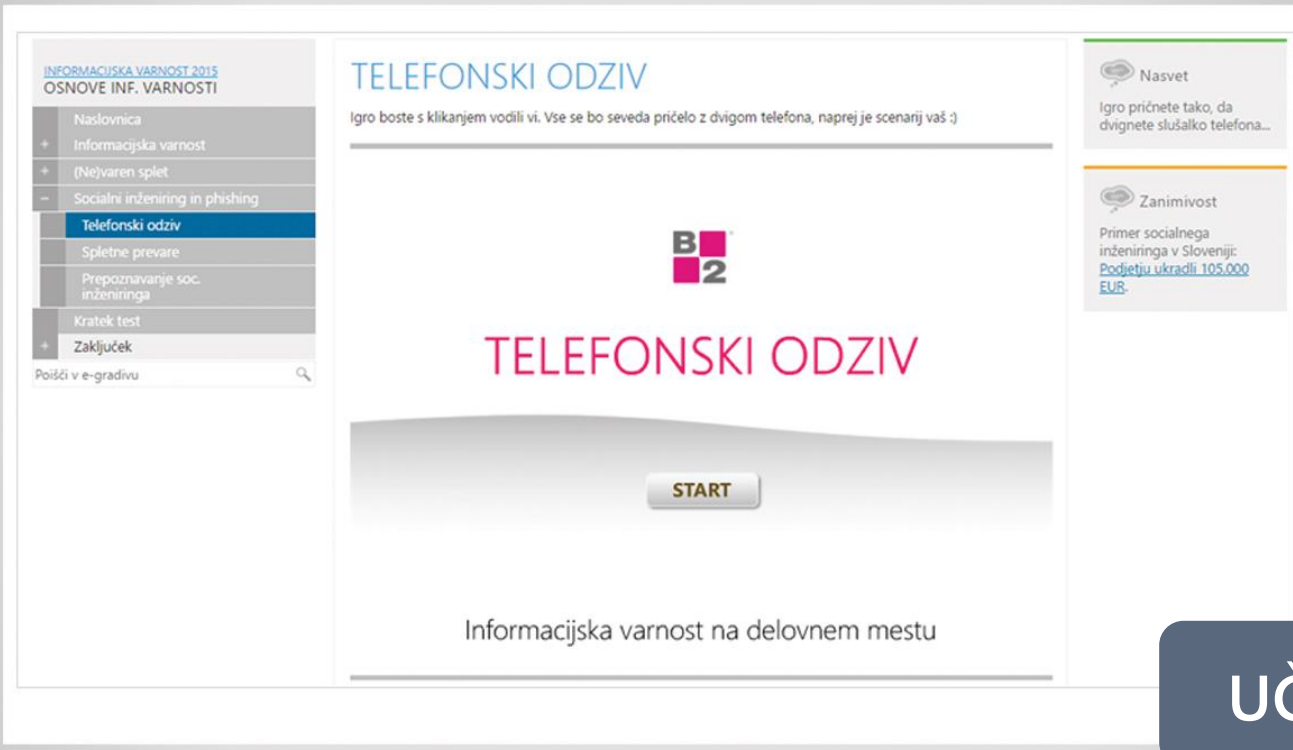

ANIMACIJE

Princip valov:

- Standardni moduli usposabljanja
- Lastni moduli strank
- Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

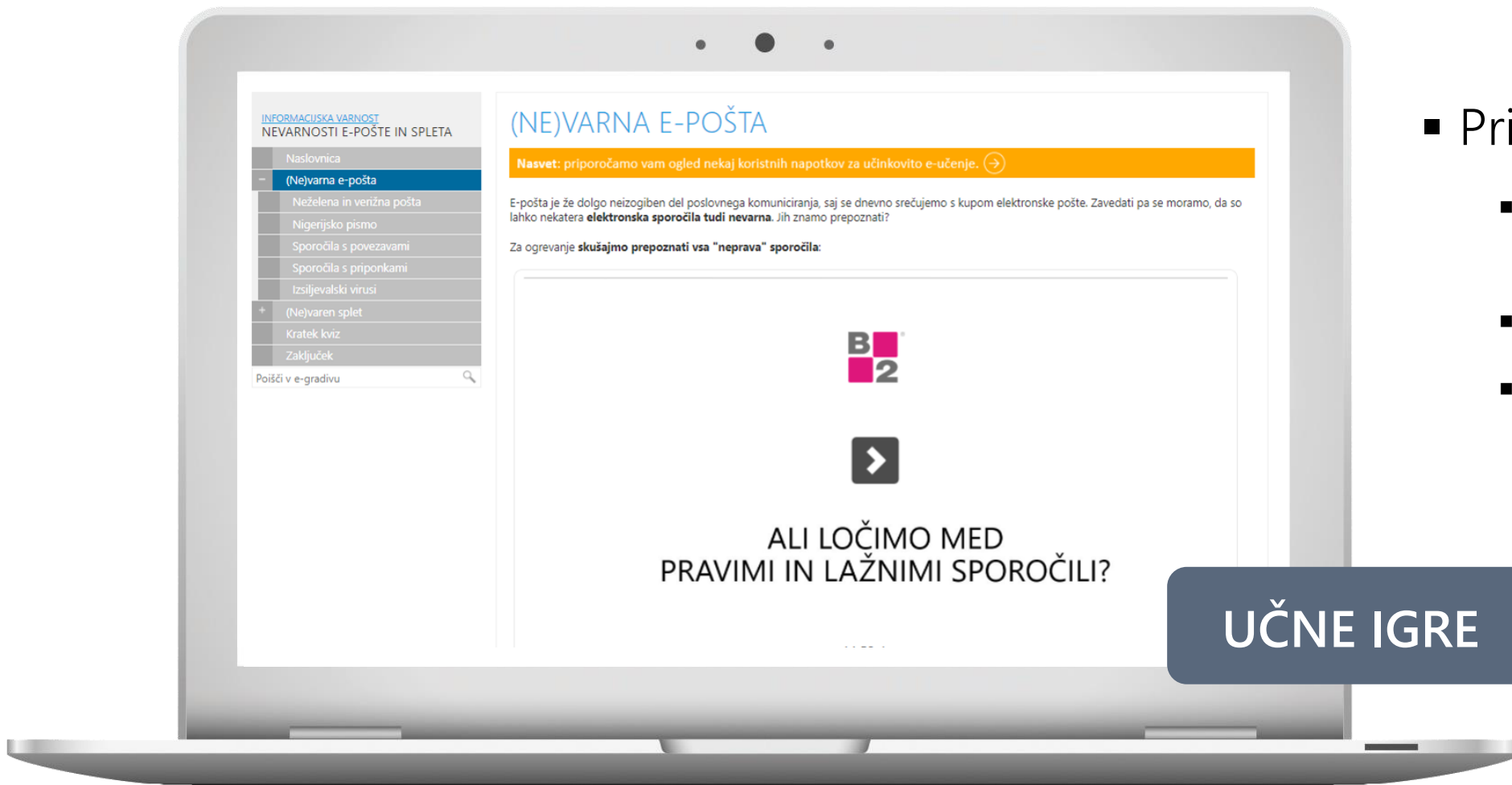
UČNE IGRE

- Princip valov:
  - Standardni moduli usposabljanja
  - Lastni moduli strank
  - Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

osveženost zaposlenih

#ntk22

■ Princip valov:

- Standardni moduli usposabljanja
- Lastni moduli strank
- Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

**INFORMACIJSKA VARNOST
GESLA IN DOSTOPI**

- Naslovnica
- + Dostop do informacijskih sistemov
- + Močna gesla
- Varovanje gesel
- Metode za pridobivanje gesel**
- Nivoji zaščite
- Kratek kviz
- Zaključek

Poišči v e-gradivu

METODE ZA PRIDOBIVANJE GESEL

Spletni kriminalci so venomer na preži in skušajo pridobiti gesla predvsem tistih, ki so **slabo izobraženi** glede internetne varnosti. Zato je pomembno osnovno poznavanje metod za pridobivanje oziroma prestrezanje gesel, ki jih uporabljajo hekerji. V osnovi ločimo **dva načina pridobivanja gesel**:

Socialni inženiring **Tehnične metode** **Primer razbijanja gesla**

V skrajnih primerih se **hekerji** lotijo razbijanja gesel tako, da **preverjajo vse možne kombinacije** črk in števil (brute-force metoda). Iz tega vidika je zelo pomembno, da je **naše geslo kvalitetno**, kar pomeni, da je **dovolj dolgo** ter da je **sestavljeno iz raznolikih znakov** (male in velike črke, števila, posebni znaki).

Za grob občutek, koliko časa potrebuje heker za razbijanje gesla, v spodnji tabeli določite elemente vašega gesla ter kliknite gumb "Razbij geslo".

Koliko časa potrebuje 'heker', da ugotovi vaše geslo?

Število znakov v geslu: 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Nabor znakov v geslu: male črke male in velike črke črke in številke črke, številke in znaki

Razbij geslo

Različnih variacij gesel:
Ocenjeni čas:

Nasvet
Dobro geslo ima vsaj 12 znakov, male in velike črke, številke (npr. Moj3Pes1kec).

Opozorilo
Ne vpisujte gesel na straneh, za katere niste prepričani, da so verodostojne.

Zanimivost
Zlikovci ponavadi izkoristijo aktualne dogodke za napad na uporabnike. Tako se je ob pričetku pandemije korona virusa pojavilo **lažno sporočilo NIJZ** glede nabave zaščitne opreme, ki je vsebovalo priponko z virusom.

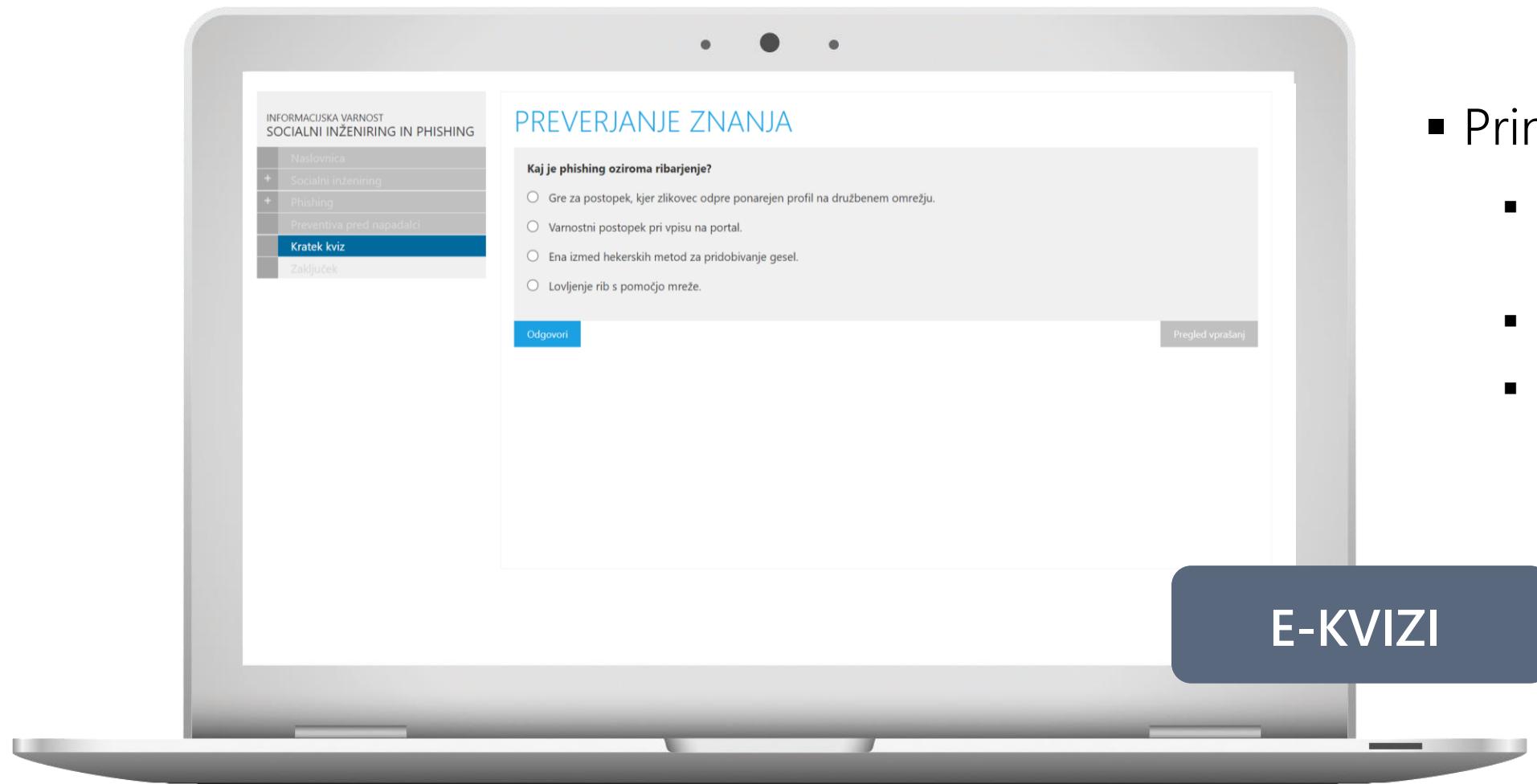
UČNE IGRE

Princip valov:

- Standardni moduli usposabljanja
- Lastni moduli strank
- Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

E-KVIZI

- Princip valov:
  - Standardni moduli usposabljanja
  - Lastni moduli strank
  - Osvežitveni in interaktivni moduli usposabljanja

STANDARDNI MODULI

Osnove informacijske varnosti

Gesla in dostopi

Nevarnosti e-pošte in spleta

Socialni inženiring in phishing

Mobilna izpostavljenost

Varnost podatkov in naprav

OSVEŽITVENI MODULI

- Periodično obnavljanje znanja na zabaven in poučen način iz različnih tematik:

Phishing

Preprečimo socialni inženiring

Varno kreiranje gesel

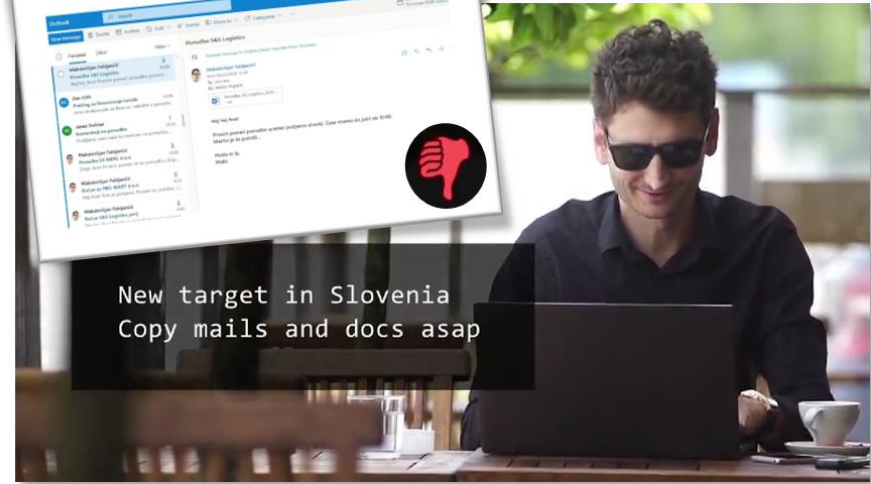
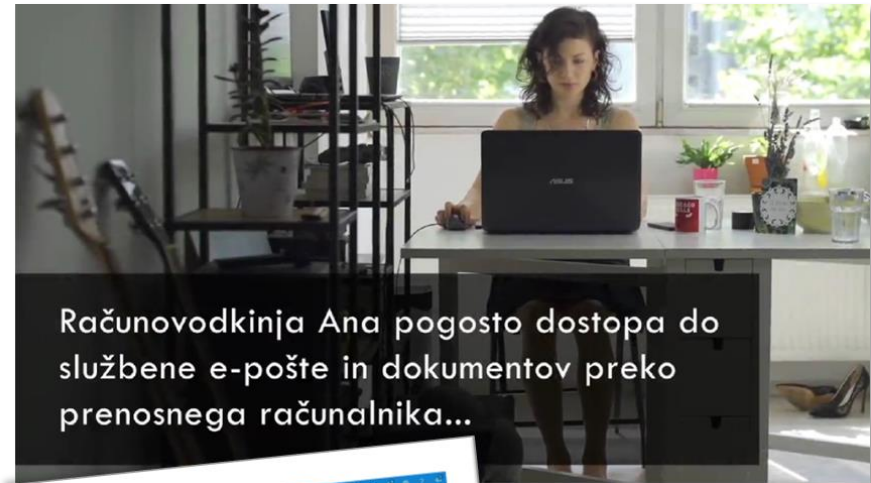
Nevarnosti dela od doma

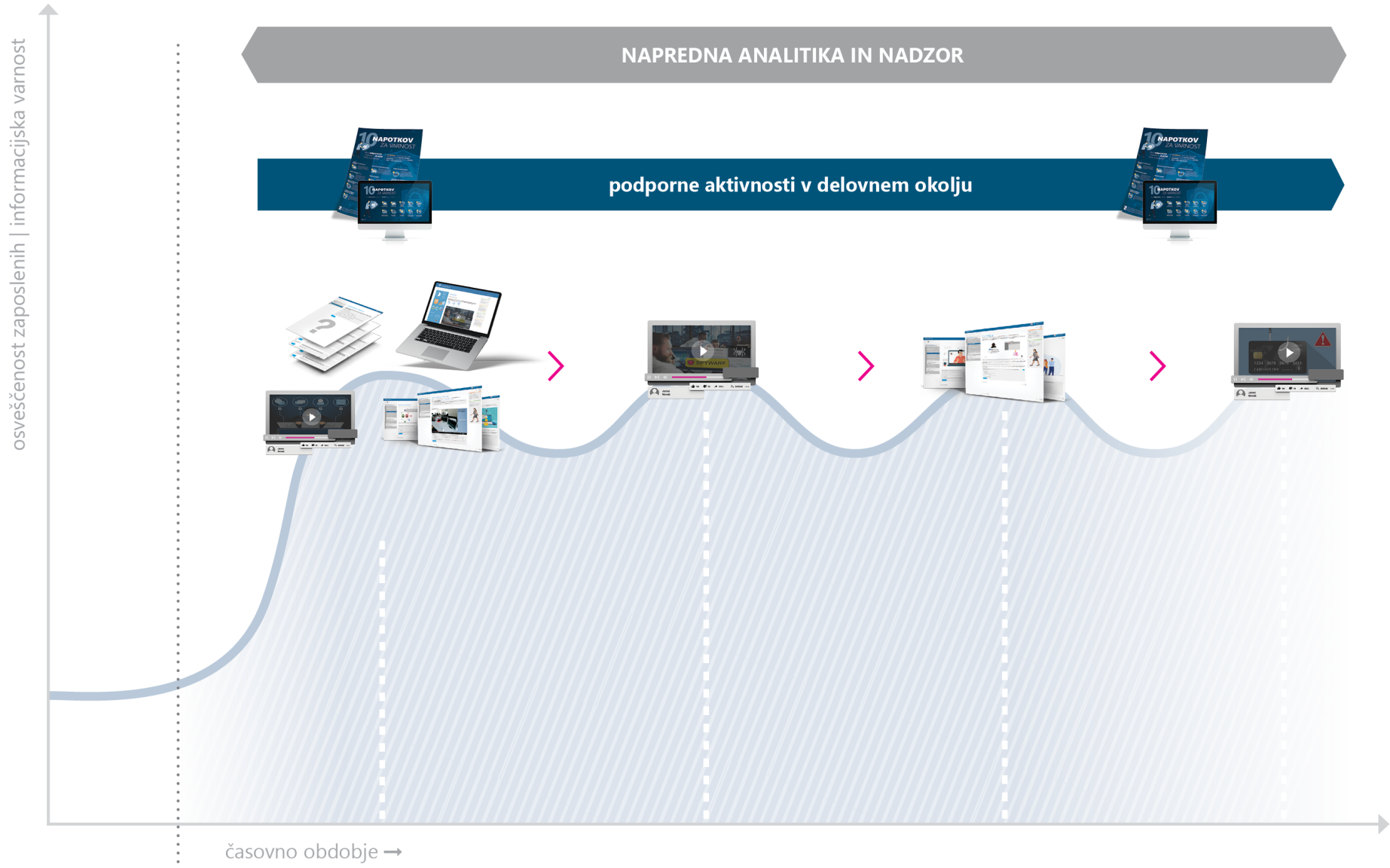
Mobilni spyware

OSVEŽITVENI MODULI

- Periodično obnavljanje znanja na zabaven in poučen način iz različnih tematik:
- Inovativni pristopi
  - Ključki pred vhomom
  - Šotor pred jedilnico / učne igre in kvizi
- Bite-size learning

pred osveščanjem

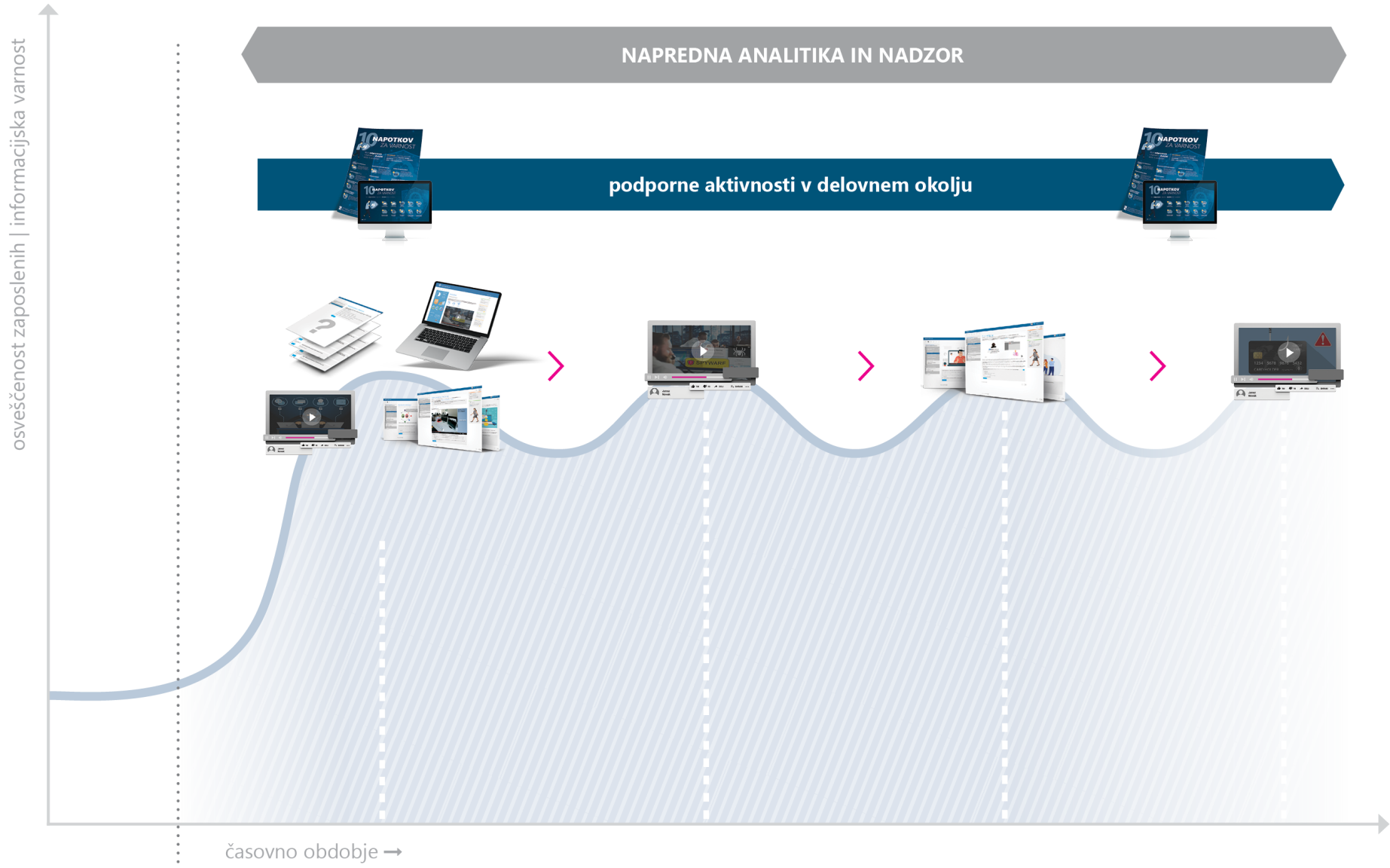
▶ po osveščanju

NAPREDNA ANALITIKA IN NADZOR

- Omogoča hiter in pregleden nadzor nad razvojem zaposlenih in učnimi aktivnostmi.
- Preprosta priprava poročil.
- Za potrebe spodbujanja in motiviranja zaposlenih.

podporne aktivnosti v delovnem okolju

- Podporne aktivnosti:
  - ohranjevalniki zaslona
  - plakati
  - certifikati
  - novičke

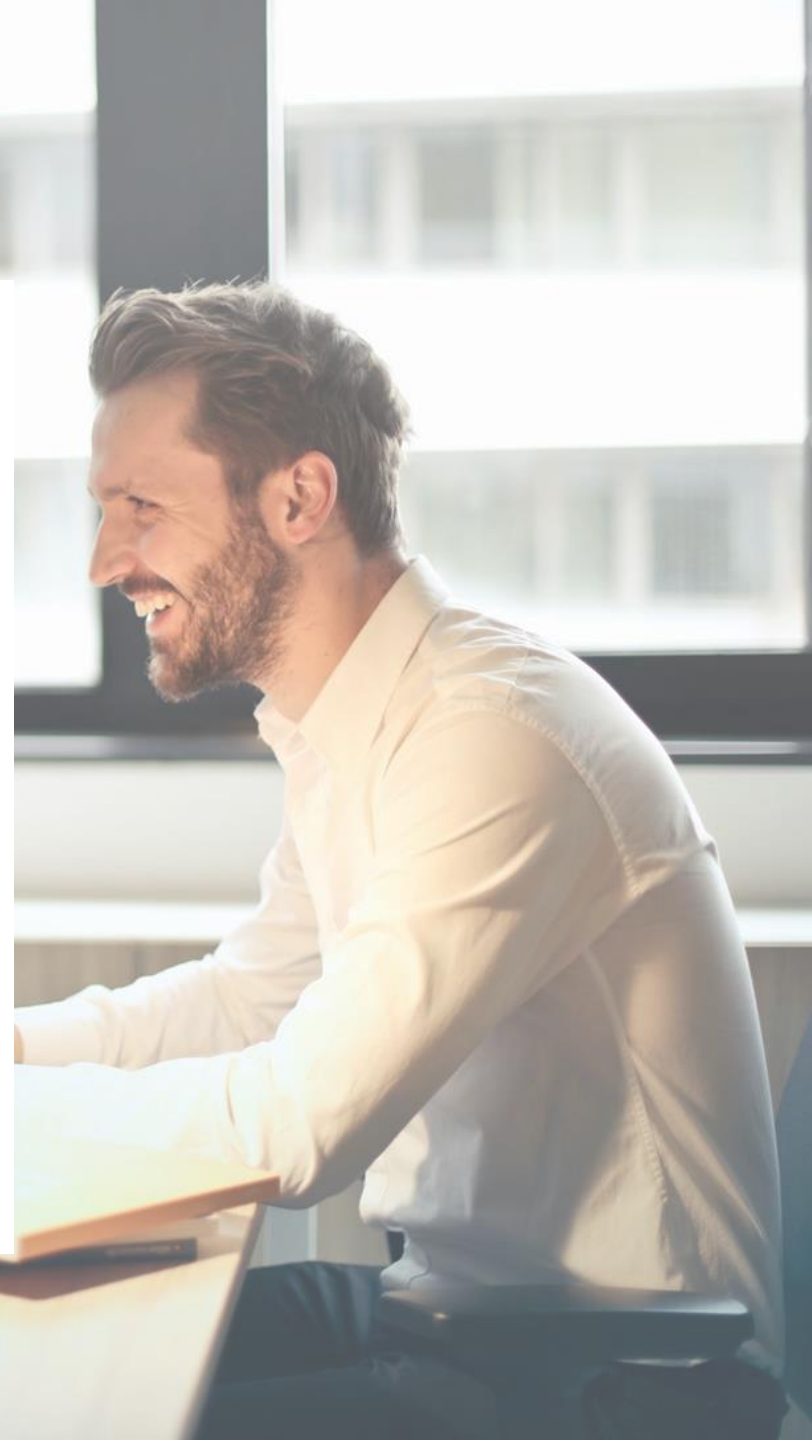
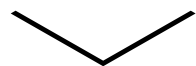

VTISI NAŠIH STRANK

“

Navdušil nas je online program usposabljanja podjetja B2 IT, saj je obsegal **ključene vsebine**, ki jih mora poznati sleherni zaposleni.

”

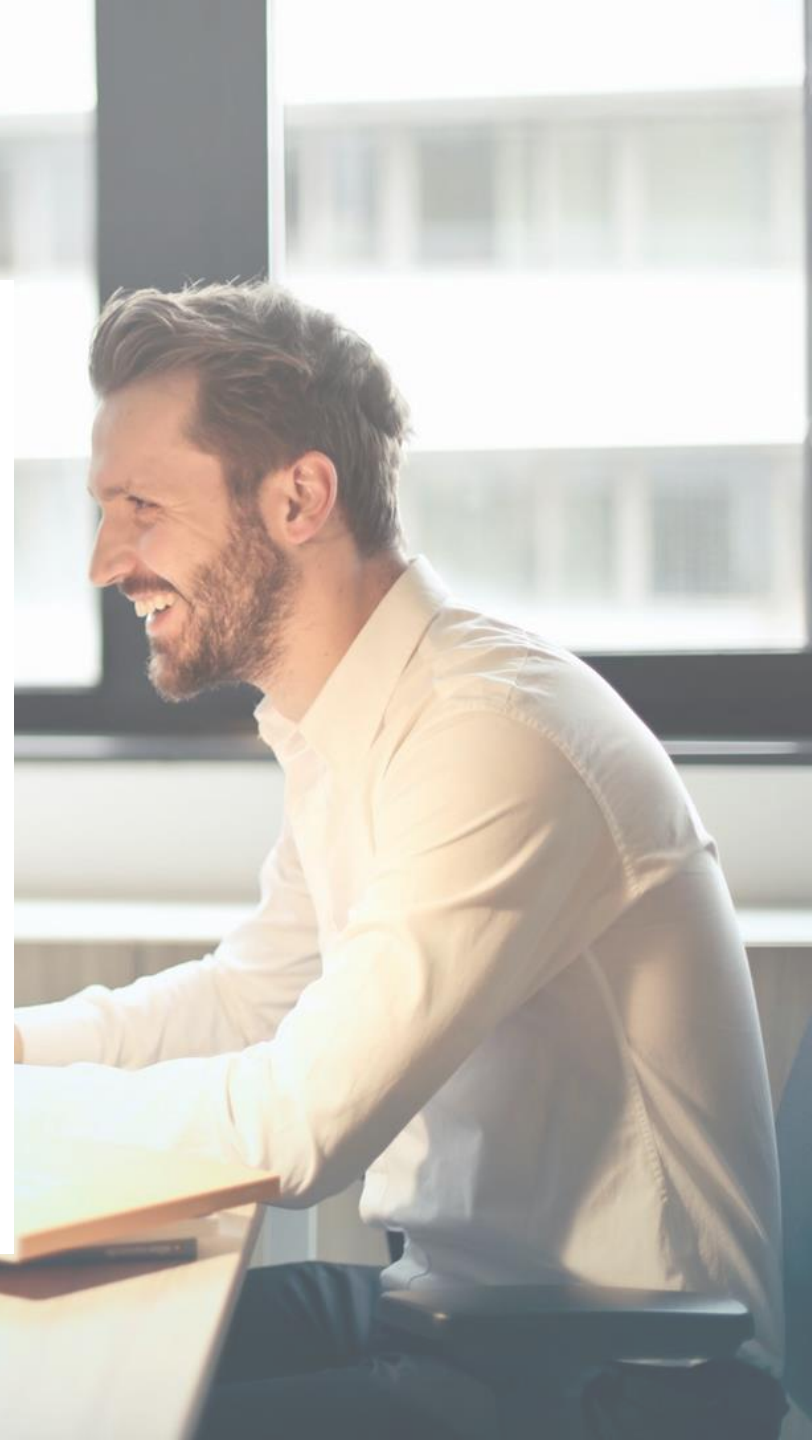
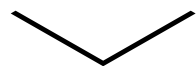

VTISI NAŠIH STRANK

“

Izkazalo se je, da je e-izobraževanje za nas zelo primerno, zaradi **lokacijske razpršenosti** naših sodelavcev. Pomembno vlogo igra tudi **čas**, ki so si ga udeleženci **razporedili sami**, glede na njihove zadolžitve.

”

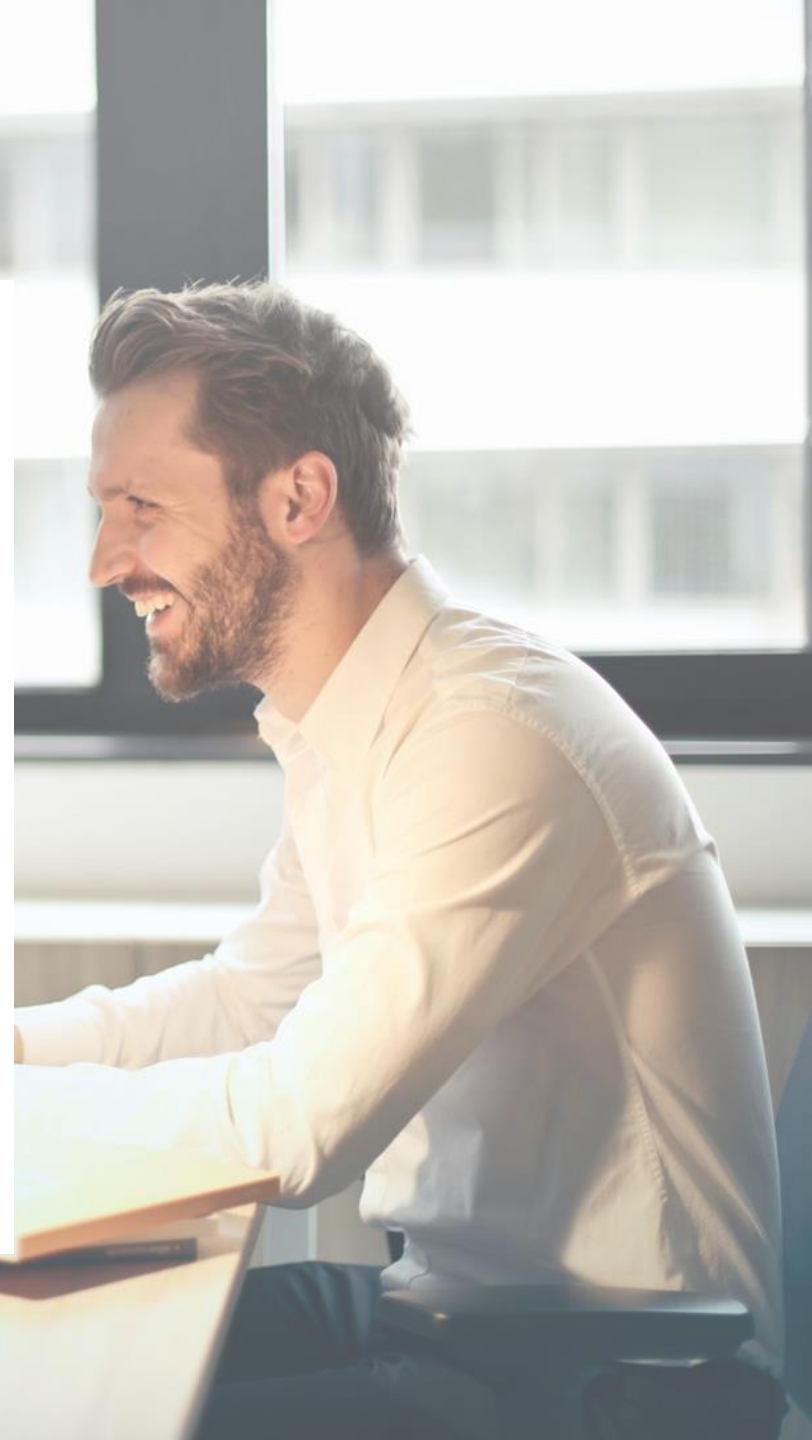
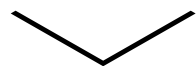

VTISI NAŠIH STRANK

“

Odlična lastnost spletne učilnice je, da **mentor lahko spremlja napredovanje** udeležencev, **končno poročilo** pa prikaže: **čas**, ki so ga posamezni zaposleni porabili za učenje, rezultate učenja in **rezultate ankete** o izvedenem izobraževanju, gradivu, željah in predlogih udeležencev.

”

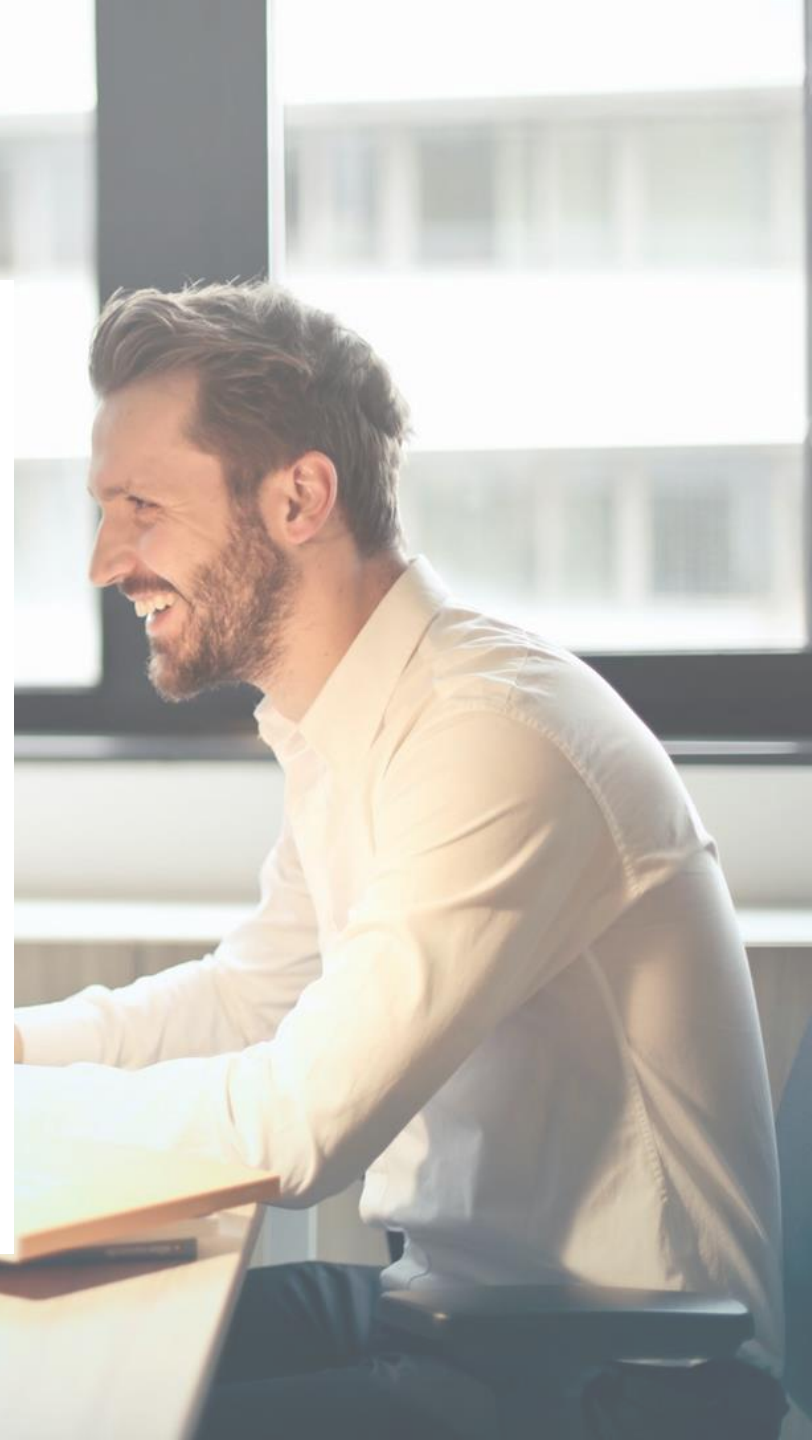
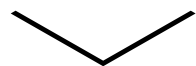

VTISI NAŠIH STRANK

“

Dodano vrednost nam predstavljajo **osvežitveni moduli**, saj verjamemo, da moramo skrbeti za redno osveščanje svojih zaposlenih iz aktualnih kibernetских napadov in s sodelovanjem na tem področju z B2 IT tudi v prihodnje nadaljujemo.

”

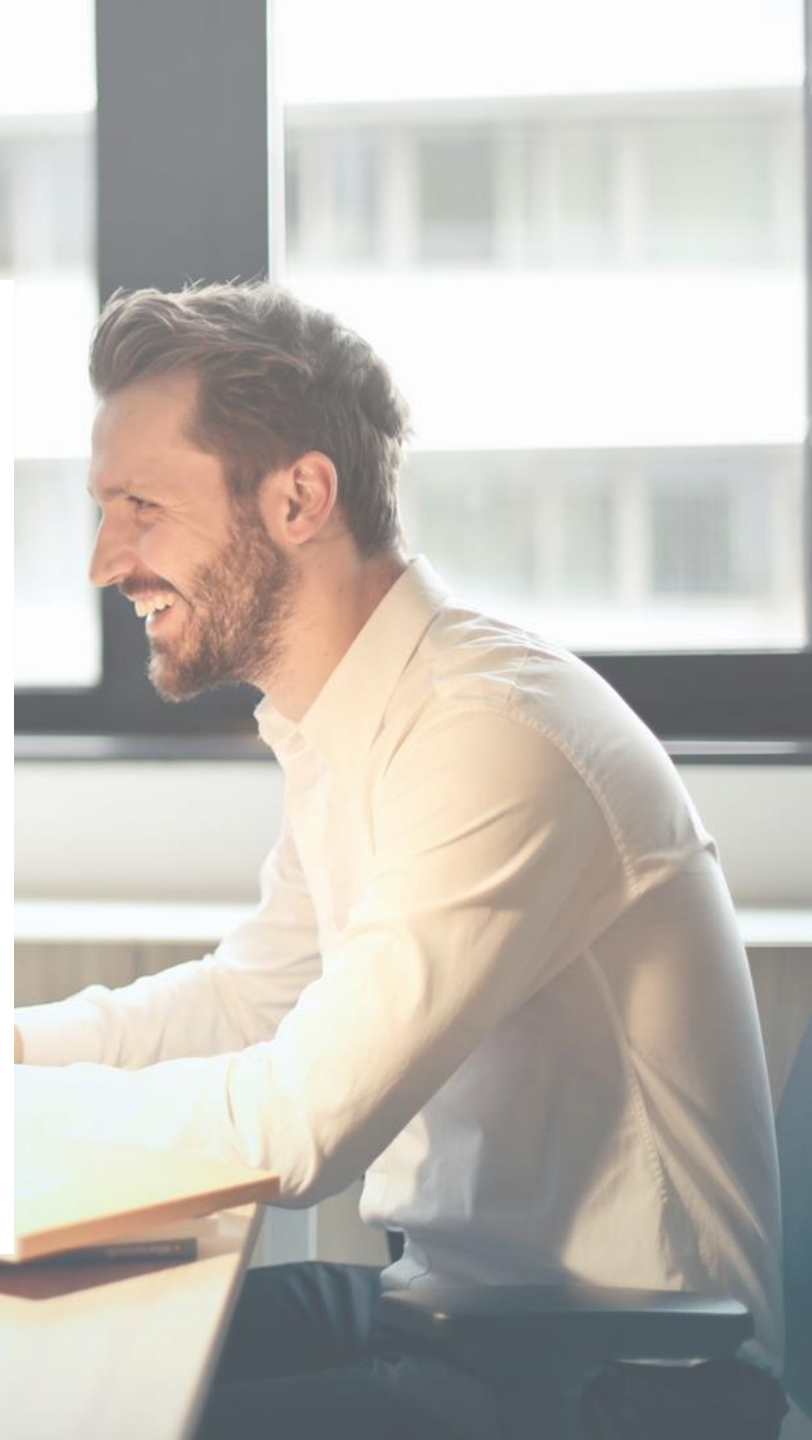
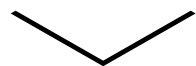

VTISI NAŠIH STRANK

“

Priznam, da sem bil »jezen« po napovedi službe za informatike, da se bomo morali e-izobraževati. Vtisi zdaj, po opravljenem izobraževanju, pa so povsem drugačni. **HVALA - sem bogatejši in pametnejši** se za tisti del, ki me do sedaj ni preveč zanimal, brigal, sedaj pa..... **...bom le bolj previden in pazljiv.**

”

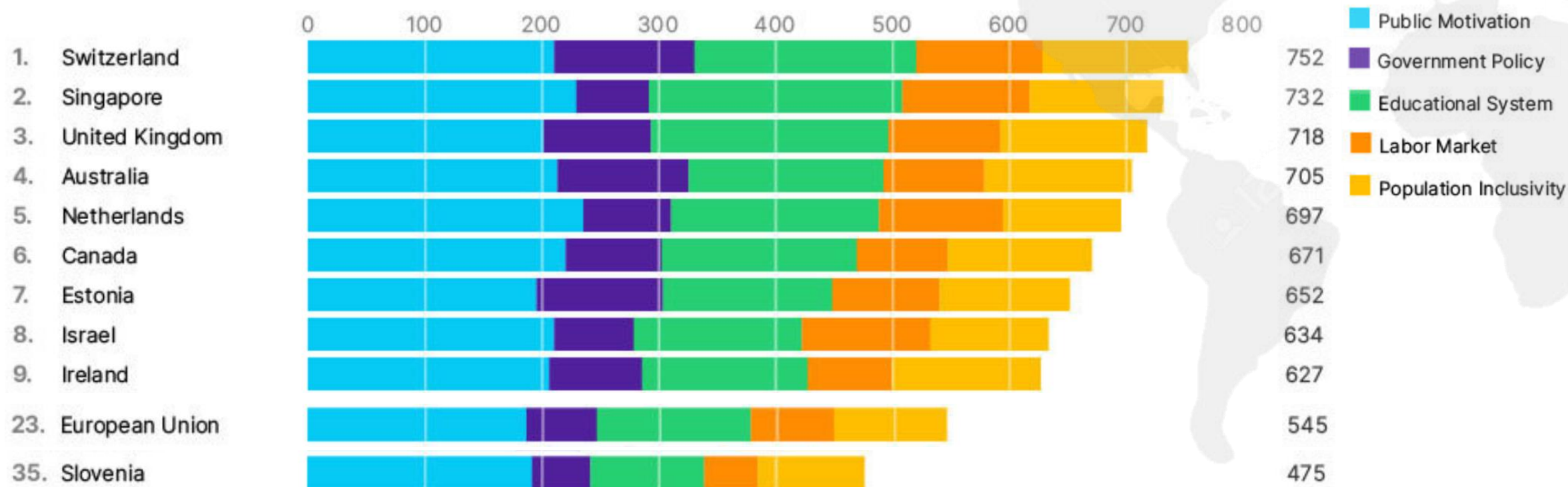
ZAKLJUČEK

CYBERSECURITY

After reading, writing and arithmetic, the 4th 'r' of literacy is cyber-risk

Cyber Risk Literacy And Education Index Rankings

Five major drivers constitute the Index underpinned by key pillars related to population cyber risk literacy and education

INT KONFE RENCA 2022

Inovativni pristopi,
predvsem pa sistematika,
odzivnost, avtomatizacija
in analitika.

"MAYBE WE SHOULD TRY A DIFFERENT
SECURITY APPROACH THIS YEAR."